

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 29 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-2894 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 29 straipsnio 2¹ nuostatomis, kurios įsigalios 2026 m. sausio 1 d., prašymų dėl priėmimo į valstybines ir savivaldybių mokyklas, vykdančias ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, pateikimas, mokinių eilės sudarymas, priimtų mokinių sąrašų patvirtinimas, informacijos apie priėmimą į mokyklą pateikimas, kvietimas pasirašyti mokymo sutartį ir jos pasirašymas, mokinių duomenų tvarkymas turi būti vykdomas centralizuotai. Tačiau, siekiant kokybiškai eksploatuoti prašymų dėl priėmimo į valstybines ir savivaldybių mokyklas, vykdančias ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, pateikimo, mokinių eilių sudarymo, priimtų mokinių sąrašų patvirtinimo, informacijos apie priėmimą į mokyklas pateikimo, kvietimo pasirašyti mokymo sutartį ir jos pasirašymo centralizuotą informacinę sistemą (toliau – Centralizuoto priėmimo informacinė sistema) ir siekiant suvaldyti rizikas, kurios gali kilti visoms valstybinėms ir savivaldybių mokykloms susijungus prie Centralizuotos priėmimo informacinės sistemos, yra rengiamas Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2894 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas).

Viena iš rizikų – techniniai nesklandumai dėl per didelio vartotojų srauto ir galimų programavimo klaidų Centralizuoto priėmimo informacinėje sistemoje, kurių nėra galimybės numatyti, neišbandant minėtos sistemos einamuoju laiku. Susijungus visiems Centralizuoto priėmimo informacinės sistemos vartotojams gali įvykti nenumatytų sutrikimų, kurie neleis užtikrinti sklandaus priėmimo į valstybines ir savivaldybių mokyklas, vykdančias ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas. Pažymėtina, kad tokio pobūdžio informacinės sistemos Lietuvoje nėra ir išbandyti visa apimtimi nėra galimybės, todėl siekiama mokyklų prisijungimą įgyvendinti etapais.

Įstatymo projekto tikslas – numatyti, kad prašymų dėl priėmimo į valstybines ir savivaldybių mokyklas, vykdančias ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, pateikimas, mokinių eilės sudarymas, priimtų mokinių sąrašų patvirtinimas, informacijos apie priėmimą į mokyklą pateikimas, kvietimas pasirašyti mokymo sutartį ir jos pasirašymas, mokinių duomenų tvarkymas centralizuotai bus įgyvendinamas etapais, juos išskirstant per 2026–2028 metus.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Lietuvos Respublikos Seimo narė Raminta Popovienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu numatyta, kad valstybinės ir savivaldybių mokyklos, vykdančios ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, nuo 2026 m. sausio 1 d. turi vykdyti priėmimą į mokyklas centralizuotai.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma numatyti savivaldybių mokyklų ir valstybinių mokyklų prisijungimą prie Centralizuoto priėmimo informacinės sistemos laikotarpiais:

1) nuo 2026 m. sausio 1 d. savivaldybių, kurių bendrojo ugdymo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo mokyklose 2025 m. rugsėjo 1 d. mokosi nuo 1 700 iki 3 900 mokinių, bendrojo ugdymo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo mokyklose;

2) nuo 2027 m. sausio 1 d. savivaldybių, kurių bendrojo ugdymo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo mokyklose 2026 m. rugsėjo 1 d. mokosi ne daugiau kaip 9 000 mokinių, bendrojo ugdymo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo mokyklose;

3) nuo 2028 m. sausio 1 d. valstybinėse ir savivaldybių bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklose.

Numačius etapus bus suvaldytos galimos klaidų rizikos, užtikrinamas sklandus priėmimas į ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas procesas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomos teigiamos Įstatymo projekto siūlomo teisinio reguliavimo pasekmės aptartos šio aiškinamojo rašto 4 dalyje. Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas neigiamos įtakos korupcijai ir kriminogeninei situacijai neturės. Tikimasi pozityvios įtakos korupcijos valdymui priėmimo į mokyklas procese.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas verslo sąlygoms ir jo plėtrai neigiamos įtakos neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštaruoja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštaruoja strateginio lygmens planavimo dokumentams. Projektas parengtas atsižvelgiant į Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 265 punktą, kuriame numatyta sukurti bendrą priėmimo į bendrojo ugdymo mokyklas sistemą, nepriklausomą nuo mokyklos steigėjo ar savininko, išskyrus religinių bendruomenių ugdymo įstaigas.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Nėra.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Neprieštarauja.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Nereikalinga.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai: švietimas, centralizuotas priėmimas į mokyklas, priėmimas į mokyklas, bendrasis ugdymas, ikimokyklinis ugdymas.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.